

СИЛАБУС
освітньої компоненти
«Інноваційні моделі надання соціальних послуг»
2024 – 2025 навчальний рік

Освітня програма: «Поствоєнна соціально-психологічна реабілітація».

Сертифікатна програма: «Управління соціальними закладами»

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: другий (магістерський).

Викладач	Попова Анастасія Сергіївна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/popova/
Контактний телефон	063 335 99 68
Е-mail викладача	kovaleva.anastasia.45@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	5/150	-	-	-	Залік
заочна		6	6	138	

Семестр: III семестр (заочна форма).

Мова навчання: українська.

Ключові слова: складні життєві обставини, соціальне обслуговування, соціальна послуга, інновація, соціальна інновація, соціальне замовлення, маркетинг соціальних послуг, соціальний маркетинг, ЦСР 10 "Скорочення нерівності", ЦСР 11 "Стійкі міста та громади", ЦСР 16 «Мир, справедливість та сильні інститути».

Мета курсу: сприяння засвоєнню майбутніми фахівцями з соціальної роботи/менеджерами соціальних організацій основ інноваційної діяльності, розуміння сутності та особливостей інноваційних процесів у сфері соціального обслуговування, і вдосконалення навичок розробки та впровадження інновацій для поліпшення соціальних послуг у сфері соціальної роботи та управління соціальними організаціями.

Предмет курсу: теоретико-практичні засади розуміння інноваційної діяльності у соціальній сфері та впровадження соціальних інновацій та інноваційних підходів у системі соціального обслуговування.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

К-8 Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

К-10 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через впровадження соціальних інновацій.

К-11 Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

Результати навчання:

ПРН-8 Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.

ПРН-10 Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.

ПРН-11 Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.

Зміст курсу:

Тема 1. Вступ до інноваційних моделей соціальних послуг.

Визначення основних понять: інновація, модель, послуга. Система соціального обслуговування в Україні (структура надавачів (ЦОВВ, громада, соціальні служби, НДО), види соціальних послуг, моделі соціальних послуг) Законодавчі та нормативно-правові документи, що регулюють систему надання соціальних послуг. Характеристика соціальних послуг: організаційно-правові форми, види і принципи надання. Фінансові аспекти системи соціального обслуговування. Суб'єкти та об'єкти надання соціальних послуг. Загальні та спеціальні критерії діяльності надавачів соціальних послуг. Порядок надання і отримання соціальних послуг. Значення соціальних послуг для суспільства та в контексті досягнення ЦСР.

Тема 2. Соціальні інновації: визначення та значення.

Розуміння соціальних інновацій: характеристика поняття, типів та особливостей. Організації, які впроваджують соціальні інновації та приклади соціальних інновацій. Фактори, що стимулюють та перешкоджають появі соціальних інновацій. Аналіз викликів у сфері соціального обслуговування як елемент планування соціальних інновацій.

Тема 3. Інноваційність в сфері соціальних послуг: сучасний стан.

Підходи до реформування системи соціального обслуговування та впровадження інновацій: соціальне замовлення та соціальний маркетинг. Інноваційні підходи у сучасних соціальних послугах: огляд сучасних тенденцій та напрямків інновацій в сфері соціальних послуг; інноваційні підходи до організації та управління соціальними службами; кейси організацій, що успішно впровадили інноваційні підходи у свою діяльність.

Тема 4. Розробка інноваційних моделей та соціальних інновацій для системи соціального обслуговування.

Визначення моменту для впровадження соціальних інновацій та процес розробки та планування соціальних інновацій. Етапи впровадження соціальних інновацій: від ідеї до реалізації. Сервісний дизайн та дизайн-мислення в інноваційних моделях. Методика оцінки потреб громади в контексті надання соціальних послуг. Методика оцінки потреб особи/сім'ї у наданні соціальних послуг. SWOT-аналіз спроможності організації/громади задовільнити проблеми і потреби. Соціальне проєктування як інструмент забезпечення інноваційних моделей надання соціальних послуг на рівні громади.

Тема 5. Innovations in social services in developed country.

An analysis model for innovations in social services. Actors of innovation: change agents and alliances in the innovation process. Ethical foundation of social innovations in social work. Cooperation between science and practice of social innovations in social work. The priority innovations identified methods. Social innovations in developed country (Meitheal, Home Based Therapeutic Services, AMBER Alert Europe, The ComBuS project, The Parenting for Lifelong Health).

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій, інтерв'ю, проєктування); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Особливості проведення навчальних занять: заняття проводяться у формі лекцій, семінарів під час яких активно використовуються бесіди, дискусії, мозкові штурми, індивідуальна та групова робота тощо; висловлювання власної точки зору заохочується. З метою закріплення матеріалу та накопичення балів

поточного оцінювання здобувачам пропонуються завдання для самостійної та індивідуально-дослідницької роботи.

Під час лекцій надається загальний огляд ключових концепцій курсу, формують базові знання, необхідні для подальшого виконання самостійних та дослідних завдань. Протягом лекцій викладач може також надавати приклади з реального життя, ілюструвати теоретичні поняття на прикладах, ініціювати обговорення та стимулювати інтерес до предмету шляхом звернення до виконаних завдань самостійної та індивідуально-дослідницьких завдань. Однак важливо пам'ятати, що кількість лекційних занять обмежена, і їх головна мета – встановити загальні основи і напрямок досліджень.

Семинарські заняття можуть доповнювати зміст лекційних тем або можуть передбачати розгляд відмінних від лекційних питань, які відображають зміст теми. Підготовка до семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань за темою, спираючись на перелік рекомендованої літератури та самостійний пошук джерел для отримання необхідної інформації, з подальшим їх обговоренням у форматі дискусій, мозкових штурмів тощо.

На основі лекцій та семінарських занять здобувачі виконують самостійну роботу та ІНДЗ, що дозволяє закріпити отримані знання та розвинути навички самостійного аналізу та дослідження.

Самостійна робота та ІНДЗ є важливою частиною курсу, яка дозволяє здобувачам набрати брало в рамках поточного контролю та заглибитись у теми, розглянуті на лекціях, і застосувати теоретичні знання на практиці. Студенти мають бути готові презентувати свої роботи на семінарських заняттях. Виконання цих завдань сприяє розвитку критичного мислення та наукового підходу до вирішення задач.

Політика щодо оформлення та подання робіт для поточного оцінювання

Підготовка завдань самостійної та індивідуально-дослідної роботи здійснюється у електронному (розміщення файлів на платформі Moodle) вигляді та передбачає усне обговорення питань протягом семінарського заняття з відповідної теми або під час індивідуальної/групової консультації. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання.

Важливо враховувати, що оформлення самостійної роботи та ІНДЗ передбачає форматування тексту відповідно до загальноприйнятих вимог (редактор Microsoft Word, шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14, без розстановки переносів, стиль – normal (звичайний), інтервал між рядками – одинарний. Назва файлу роботи повинна відповідати прізвищу + назва роботи (Наприклад Попова_CP та ІНДЗ до теми 1). Параметри сторінки: - розмір полів: ліве – 2,5 см, праве – 1,0 см, верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см; сторінки без нумерації, абзац – 1,25, текст вирівняний по ширині.)

Усі роботи мають бути виконані самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Політика дотримання академічної доброчесності

Дотримання принципів академічної доброчесності є основою для успішного виконання самостійної роботи та ІНДЗ. Це означає, що студент має самостійно виконувати завдання, забезпечуючи унікальність тексту на рівні не менше 50%. Будь-які форми плагіату чи обману заборонені.

Політика використання штучного інтелекту

Інструменти ШІ, такі як ChatGPT, Grammarly, або інші подібні платформи, можуть бути використані здобувачами для підтримки самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Це включає написання чернеток, перевірку граматики, генерацію ідей або обробку даних. Проте, використання ШІ повинно відбуватись етично і не заміняти самостійну роботу здобувача. Здобувачі повинні дотримуватись таких принципів:

- ШІ не може використовуватись для автоматичного виконання завдань, що вимагають критичного мислення та аналізу.
- Будь-яке використання ШІ повинно бути відкрито зазначене в роботі (наприклад, у вигляді примітки про використання інструменту для певних етапів).
- Здобувачі несуть відповідальність за зміст роботи, включаючи точність інформації та уникнення плагіату.
- Інструменти ШІ не повинні використовуватись для генерації академічних текстів без критичного аналізу здобувачем, порушення приватності та конфіденційності даних, а також для створення та поширення дезінформації.

Політика щодо дедалайнів та перескладання

Регулярне відвідування лекцій та семінарських занять є важливим для успішного засвоєння матеріалу курсу. У разі пропуску лекційних занять, студент має можливість опрацювати матеріали в

Moodle. Відпрацювання пропущених семінарських занять є обов'язковим, здійснюється у форматі очного або дистанційного (на платформі Zoom) спілкування викладача зі здобувачем (не пізніше, ніж через тиждень з моменту проведення заняття та згідно графіку консультацій) Графік зустрічей для складання пропущених семінарських занять обговорюється зі здобувачем та викладачем для узгодження часу.

Виконанні завдання самостійної роботи та ІНДЗ мають бути підвантажені у Moodle до початку заняття з відповідної теми. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання. Повторно здати роботу на перевірку необхідно не пізніше, ніж через тиждень після проведення заняття з відповідної теми (письмово/в електронному вигляді на платформі Moodle).

Політика допуску до заліку та його складання

Щоб отримати допуск до заліку, студент повинен набрати не менше 35 балів за роботу протягом семестру, наявності виконаних завдань самостійної роботи та ІНДЗ (самостійних та індивідуальних занять). Допуск до заліку передбачений за умов: набрання 25 балів за роботу протягом семестру, наявності конспекту усіх лекцій, усно зданих тем за семінарськими заняттями, наявності роздрукованої папки з роботами (самостійних та індивідуальних завдань). Залік може проходити за двома формами (на вибір здобувачів ВО): письмовий залік та захист відповідей; тестування. За результатами продуктивної роботи протягом семестру та погодження з оцінкою – здобувачу може бути виставлена підсумкова оцінка, що дорівнює сумі балів набраних протягом семестру.

Підсумкова оцінка з дисципліни складатиметься з відповідей на семінарських заняттях, а також виконаних робіт СР та ІНДЗ, як складової залікової роботи

Політика щодо перезарахування результатів неформального/інформального навчання

Для студентів, які пройшли додаткові навчальні курси чи програми, можливе перезарахування перезарахування результатів неформального та/або інформального навчання згідно з процедурою визначеною факультетом дошкільної, спеціальної та соціальної освіти на основі п. 8.2. «Положення про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті» від 29.06.2023 року № 13/3.3.

Політика щодо дистанційного навчання та безпеки

В умовах дистанційного навчання лекційні та семінарські заняття проводитимуться в онлайн-режимі у визначений розкладом час.

Самостійні та індивідуально-дослідні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін. Консультації здобувачів проводитимуться згідно визначеного вище графіку.

За умови оповіщення про повітряну тривогу, здобувач має право вийти з пари за попередженням викладача. Пропущену пару необхідно опрацювати асинхронно.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (ноутбук); програмне (Microsoft Office: Power Point, Word, Moodle, Zoom, репозитарій); наочність (презентації у форматі Power Point).

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1					50	100
T1	T2	T3	T4	T5		
50	50	50	50	50		

Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль¹)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
Тема 1.			
1.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)		0 – 10
1.2.	Виконання самостійної роботи до теми 1: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;		0 – 10
1.3.	Виконання ІНДЗ до теми 1		0 – 30
Максимум за тему 1		20 балів	
Тема 2			
2.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)		0 – 10
2.2.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;		0 – 10
2.3.	Виконання ІНДЗ до теми 2		0 – 30
Максимум за тему 2		20 балів	
Тема 3			
3.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)		-
3.2.	Виконання самостійної роботи до теми 3: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;		0 – 20
3.3.	Виконання ІНДЗ до теми 3		0 – 30
Максимум за тему 3		20 балів	
Тема 4			
4.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)		0 – 10
4.2.	Виконання самостійної роботи до теми 4: • Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;		0 – 10
4.3.	Виконання ІНДЗ до теми 4		0 – 30
Максимум за тему 4		20 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)		-
5.2.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;		0 – 20
5.3.	Виконання ІНДЗ до теми 5		0 – 30
Максимум за тему 5		20 балів	

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо. Нарухування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання (не пізніше ніж за тиждень після проведення семінарського заняття), систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ. За результатами поточного контролю здобувач може отримати максимально 50 балів.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (35 балів). Підсумковий контроль може проходити за двома формами (на вибір здобувачів ВО): усний

¹ Детальний розподіл балів та критерії оцінювання до кожного виду робіт представлено у «Системі оцінювання» та розміщений на електронній платформі підтримки навчання Moodle БДПУ

екзамен та захист відповідей; тестування. За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів² – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен або залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Шкала оцінювання: внутрішня університетська шкала

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

1. Воробей В. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: корисні поради та кращі практики. Навч. посібник/ За ред. Б. Колічавий. 2019. 167 с.

2. Іванова Л. О. Маркетинг послуг : навчальний посібник / Л. О. Іванова, Б. Б. Семак, О. М. Вовчанська. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2018. 508 с.

3. Карта дій: шлях до сталого розвитку громад. Навч. посібник. Громадський простір. 2021. 132 с.

4. Кобзін Д., Левкіна Г., Луньова О., Черноусов А., Щербань С. Методичний посібник з оцінювання потреб ВПО у громадах Харків, Харківський інститут соціальних досліджень (ХІСД). 2020. 246 с.

5. Кращі практики. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/content/krashchi-praktiki.html?PrintVersion>

6. Маркетинг соціальних послуг / А. Ф. Приходько // [Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 11 : Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління](#). 2014. Вип. 19. С. 173-178. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_011_2014_19_28

7. Менеджмент соціальних послуг в умовах війни: матеріали тренінгу. <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/materialy-treninhu-menedzhment-sotsialnykh-posluh-v-umovakh-viyny>

8. Палеха Ю.І., Палеха О.Ю. Маркетинг інформаційних продуктів і послуг: Навч. посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 480 с.

9. Порядок організації надання соціальних послуг: *Кабінет Міністрів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>

10. Посібник із визначення потреб населення об'єднаної територіальної громади у соціальних послугах / Практичні рекомендації. Київ, 2019. 72 с.

11. Про затвердження критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг: положення *Кабінету Міністрів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-2020-%D0%BF#Text>

² Мінімальний допуск до екзамену здобувача можливий за умови набрання ним 35 балів за виконані роботи протягом семестру.

12. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності: закон України. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>

13. Про соціальні послуги»: закон України. *Верховна рада України*. (2020). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15>

14. Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження інтегрованих соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 2. Ведення випадку та міжвідомча взаємодія. Збірка додатків / Дащаківська О.Ю., Стельмах С.С., Максименко К.М. Київ, 2021. 96 с. https://www.unicef.org/ukraine/media/12721/file/Spilno_dodatok_2.pdf

15. Яремчук О. В. Інновації в соціальній роботі: Навчально-методичний посібник / О. В. Яремчук. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 262 с.

16. Langer A., Eurich J., S. Güntner. Innovation in Social Services: A Systematizing Overview based on the EU Research Platform INNOSER. Springer VS: London, 2019. 184 p.

17. Rey-García, M.; Felgueiras, A.; Bauer, A.; Einarsson; T.; Calo, F.; and Cancellieri, G. (2016). Social innovation in social services. Filling the resource-needs gap for the most vulnerable through crosssector partnerships and civic engagement. Deliverable 5.4 of the project: “Impact of the Third Sector as Social Innovation” (ITSSOIN), European Commission. 7th Framework Programme, Brussels: European Commission, DG Research, 2016. 93 p. URL: http://itssoin.eu/site/wp-content/uploads/2017/01/ITSSOIN_D5.4_Social_innovation_in_Social-Services.pdf

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <https://library.bdpu.org.ua/>

2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org.ua>

3. Електронна навчальна платформа Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org.ua/login/index.php>

4. Репозитарій БДПУ: <https://dspace.bdpu.org.ua/>

5. Верховна Рада України. Офіційний сайт (законодавство) <http://zakon4.rada.gov.ua/>

6. Міністерство соціальної політики України. Офіційний сайт (урядовий портал)

www.mlsp.gov.ua

7. Державні стандарти соціального обслуговування.

<https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/912/91199/files/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D1%96%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B3,%20%D0%B7%D0%B0%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%96.pdf>